

Tarihçi Dede

– berberce · 13 Mart 2026

Çocukların " Tarihçi Dede'si", yetişkinlerin "Yaşayan Kütüphane'si" olan değerli hocamız İlber Ortaylı'nın ölüm haberini almanın hüznü içerisindeyim; özel televizyon kanalında yayınlanan o programını hiç kaçırmazdım. Bazı görüşmeleriyle hayatımıza ışık saçtı, skeçleri yapılıp milyonlarca izlendi, özellikle "cahil herif" sözü çok dillendirildi, çok güldürdü.

Unutulmaz sözlerinden bazı alıntılar:

"İstanbul'u estetik açıdan mahvedenlere, menfaat çetelerine, hırsızlara, haydutlara karşı; ama "Al eline sopayı" şeklinde direnecek değilsin. Ama o çirkin binalarda oturmayacaksın. O binaları yapanlara selam vermeyeceksin, onay veren siyasetçilere oy vermeyeceksin, iltifat etmeyeceksin. Çünkü marifet iltifata tabidir evet; ama edepsizlik de iltifattan cesaret alır."

(Türklerin Altın Çağı)

"Türkiye çığgın bir müzik gibidir veya derin anlamlı bir şiir... İnsanı hem yorar hem de mutluluk verir.

(Zaman Kaybolmaz)

Aydın gibi zor tarif edilen kavram bu ülkelerde kısa sloganla tanımlanır; "halkına inen sorumlu adam... vs." ve Batıda az kullanılan bu kavram burada ağza sakızdır. Son asır Türk münevver veya aydını da bu zihniyete göre tarif edilmiştir. Batı'da kimse "aydın" lafını kartvizit olarak kullanmaz; buralarda bu bir kimliktir. "

(Yakın Tarihin Gerçekleri)

"Ne yaşadığınız yüzünüze yansır, insanın yüzü bir kitap gibi okunabilir, ifadeniz bomboşsa da hiçbir şey yaşamadığınız fark edilir. Bundan kaçının, monotonluktan uzaklaşın. "

(Bir Ömür Nasıl Yaşanır)

"Liyakata dayanan terfi sistemi tıpkı eski cemiyetteki gibi devam etmektedir ve dolayısıyla da bu toplumda tıpkı eski Osmanlı sistemi gibi sınıflaşma meydana gelmemektedir. Yani o anlamda bir sınıflaşma, sadece belirli sınıfların hâkim olduğu ordular ortaya çıkmamaktadır. Belirli zümreden insanların hâkim olduğu bürokrasiler ortaya çıkmamaktadır. Bu, Osmanlı ve Cumhuriyet Türkiye'si için ortak ve mümtaz bir özelliktir."(Avrupa ve Biz)

"Besleyemeyeceği nüfusu üretmek çok ağır bedeli olan bir toplumsal hatadır. Zira, eğitilemeyen ve beslenemeyen göçmen kalabalıklar eninde sonunda marjinal cemaatlere dönüşürler."(Yakın Tarihin Gerçekleri)

"Arap milliyetçiliği, 19. asrın sonunda ortaya çıkan ve daha çok İmparatorluk merkezileştikçe güçlenen bir akımdır. Batı tesirinin büyüklüğü, ilk Arap milliyetçilerinin Hristiyan olmaları veya Hristiyan Batı tesirinde kalan kimseler arasından çıkmasıyla anlaşılıyor.

(Gazi Mustafa Kemal Atatürk)

"Türkiye'de tuhaf bir komünizan eşitlik anlayışı var. Adam zekâları, bilgileri, görgüleri eşitlemeye çalışıyor. Allah hiçbir zaman insanları eşit yaratmıyor. Bunun biri güzel, biri çirkin. Bir tanesi zeki, öteki değil. İnsanları bu şekilde eşitlemeye çalışmak Stalinist bir anlayıştır. Bizimkiler parası olmayanlarla parası olanları eşitleyeceğine zekâları eşitlemeye çalışıyor. Zeki olmayan bir çocuğa vereceğin eğitimle zeki olanı nasıl ziyan edersin?"

(Tarihin Sınırlarına Yolculuk

"Sorumluluk alamayan insanlar boş olur. Bir de hak talep ediyorlar. Sorumluluk duygun yoksa hak talep edemezsin. Çünkü hakkın temelinde sorumluluk vardır. Aksi de mümkün değildir."

(Bir Ömür Nasıl Yaşanır?)

"Sopayı diksen filiz verecek şu topraklarda hala sürünüyorsak, açsak, yorgunsak iki sebebi var; cehalet ve ihanet..."

Başta ailesinin olmak üzere,bilim dünyasının,öğrencilerinin ve tüm sevenlerinin başı sağ olsun. Allah rahmet eylesin.